

Групи крові. Переливання крові.

Мета: сформувати уявлення про групи крові, резус-фактор та їх значення для переливання крові; розвивати вміння працювати з довідковою літературою, малюнками, схемами, таблицями.

Основні поняття і терміни: групи крові, резус-фактор, резус-конфлікт,аглютиноген(антигени),аглютиніни(антитіла),
донор,реципієнт,універсальнийдонор,універсальний реципієнт,

Обладнання: мультимедійна презентація, підручник, зошити

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

Формені елементи крові

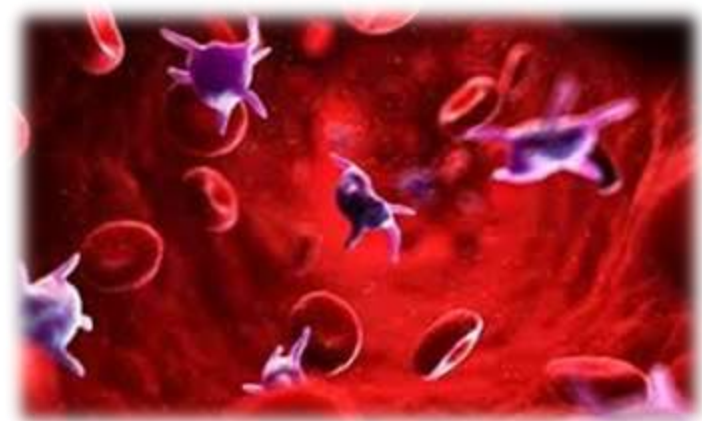

Еритроцити – це червоні клітини крові. Зрілі еритроцити не мають ядра та містять дуже багато білка – ***гемоглобіну***. Переносники вуглекислого газу.

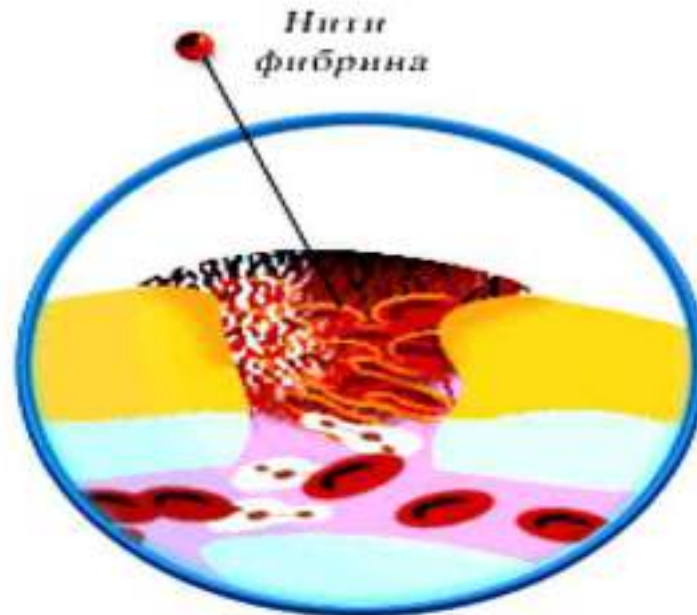
Лейкоцити – білі клітини крові. Різноманітні за будовою та поділяються на декілька типів. Забезпечують захист організму від інфекцій та токсинів.

Тромбоцити – на відміну від інших клітин крові не є клітинами, а є кров'яними пластинками. Утворюються внаслідок розпаду великих клітин попередників. Приймають участь у зсіданні крові.

Зсідання крові – це процес формування в крові ниток білка фібрину, які утворюють кров'яний згусток – тромб.

Зсідання крові

**Папа Римський Інокентій VIII,
який не хотів старіти, наказав
влити собі кров від трьох юнаків,
що стало причиною смерті всіх
чотирьох. Чому?**

Групи крові — це ознаки, що пов'язані з біохімічними властивостями крові й зумовлені спадковістю.

Поділ на групи ґрунтується на наявності в крові **антигенів**.

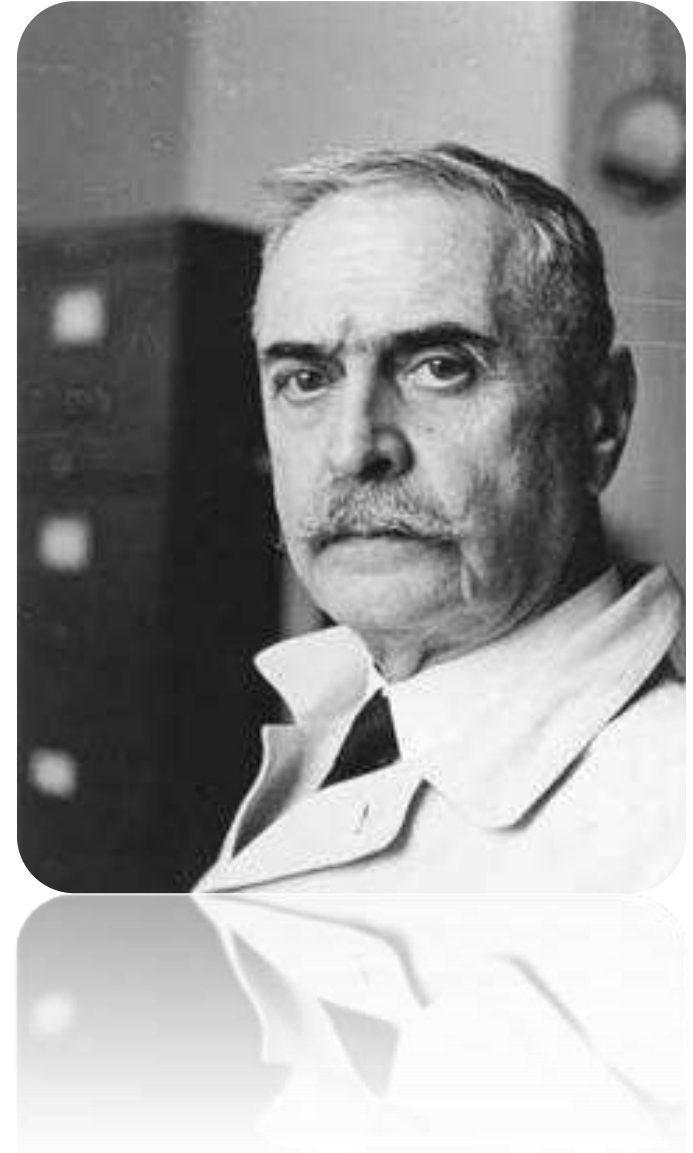
Антигени — це специфічні речовини, які спричиняють реакцію імунної системи та дозволяють розрізняти кров людей за певними ознаками.

Групи крові системи АВ0

Групи крові системи АВ0 були відкриті австрійським науковцем **К. Ландштейнером** у 1900 р.

Диференціація крові людини базується на комбінації двох антигенів (**аглютиногенів А і В**) та двох антитіл (**аглютинінів α та β**).

- **Аглютиногени** – комплекси білків та вуглеводів, які містяться у складі клітинної мембрани еритроцитів. (А та В)
- **Аглютиніни** – Білкові сполуки, які містяться в плазмі крові. (α та β)

	Група 0	Група А	Група В	Група АВ
Тип еритроцитів				
Аглютиніни в плазмі крові	 Анти-А і анти-В	 Анти-В	 Анти-А	Відсутні
Аглютиногени еритроцитів	Відсутні	 А-антиген	 В-антиген	 А і В антигени

Мал. 4.9. Групи крові за системою АВ0

Групи крові за системою АВ0

I група (0) – в еритроцитах аглютиногенів немає, у плазмі містяться аглютиніни α і β .

II група (A) - в еритроцитах міститься аглютиноген А, у плазмі міститься аглютинін β .

III група (B) - в еритроцитах міститься аглютиноген В, у плазмі міститься аглютинін α .

IV група (AB) - в еритроцитах містяться аглютиногени А і В, у плазмі не міститься аглютинінів.

ГЕОГРАФІЯ ГРУП КРОВІ

ПОШИРЕНА
У ВСЬОМУ
СВІТІ

ПЕРЕВАЖАЄ
В ЄВРОПІ

ПОШИРЕНА
В АЗІЇ

НАЙРІДКІШНІША

Групи крові системи резус

1940 р – відкриття резус-системи. Спершу у макаки, потім у людини.

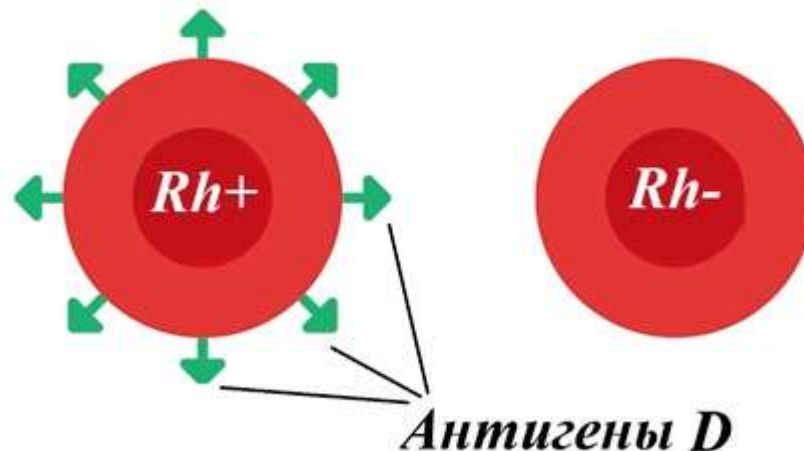

Резус – фактор (Rh) - 85 % людей мають на поверхні еритроцитів сполуку білкової природи (спеціальний антиген). Назву отримав через мавпу – макаку резус.

Резус – фактор (Rh)

Rh (+) – резус
позитивна кров
містить цей білок 85
% людей на планеті.

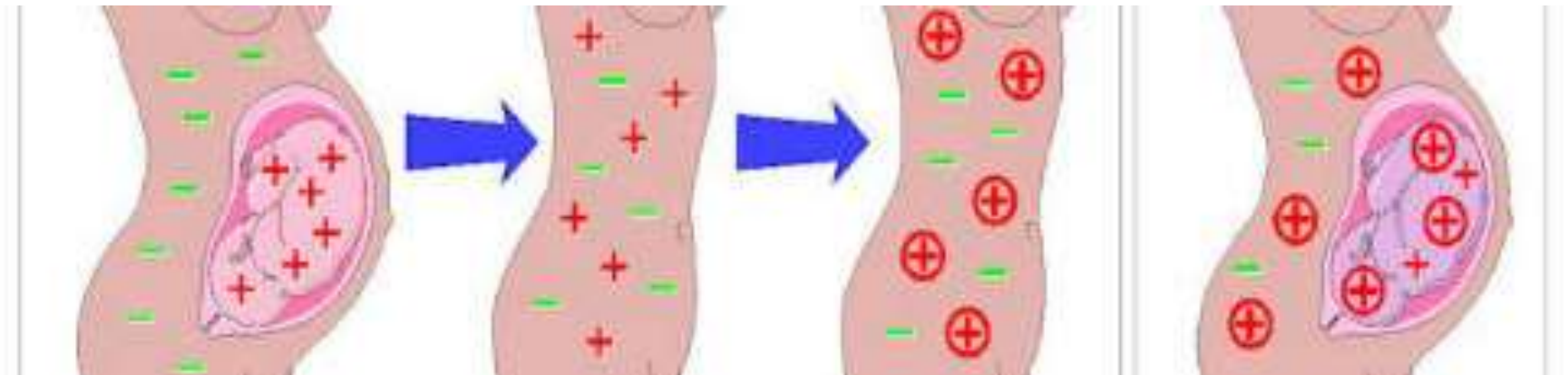
Rh (-) – резус
негативна кров не
містить цей білок
15 % людей на
планеті.

Резус конфлікт

Під час переливання крові не сумісної за резус – фактором, або під час вагітності, коли мати – резус-негативна, а дитина резус – позитивна, виникає **резус-конфлікт**.

В крові матері утворюються антитіла, що руйнують еритроцити плода.

ВИЗНАЧАЄМО СТАТЬ ДИТИНИ

ПО ГРУПІ КРОВІ БАТЬКІВ

		Батька			
Група крові		I	II	III	IV
Матері	I	♀	♂	♀	♂
	II	♂	♀	♂	♀
	III	♀	♂	♀	♂
	IV	♂	♀	♂	♀

Хлопчик

Дівчинка

ПО РЕЗУС-ФАКТОРУ БАТЬКІВ

		Батька	
Резус-фактор		+	-
Матері	-	♀	♂
	+	♂	♀

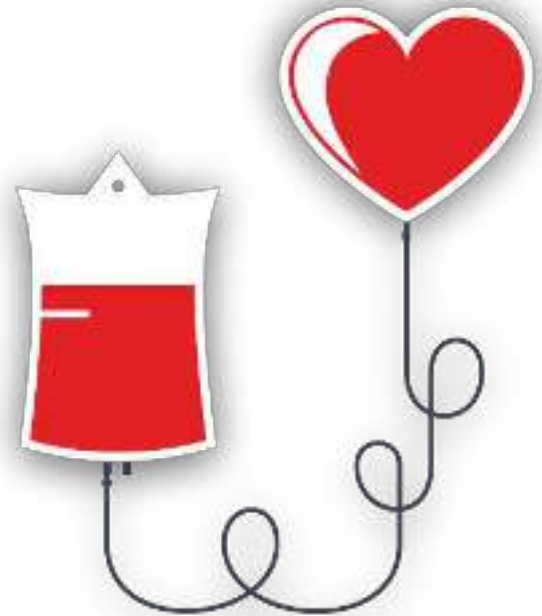
tochka.net

Переливання крові

Донор — людина яка віддає кров.

Реципієнт — людина, якій вливають
донорську кров

ГРУПА КРОВІ

Група	Ви можете стати донором для:	Вам підійде:
II +	II +, IV +	II +, II -, I +, I -
I +	I +, II +, III +, IV +	I +, I -
III +	III +, IV +	III +, III -, I +, I -
IV +	IV +	Будь-яка
II -	II +, II -, IV +, IV -	II -, I -
I -	Будь-яка	I -
III -	III +, III -, IV +, IV -	III -, I -
IV -	IV +, IV -	IV -, II -, III -, I -

Bloodtype A

**Добрий, делікатний,
теплый**

Для осіб цієї групи крові характерна любов до порядку і організованість. Вони приділяють увагу дрібницям і деталям, працелюбні і старанні, спокійні і акуратні, багато в чом ідеалістичні. Відмінні виконавці

Bloodtype B

**Відвертий,
креативний, вільний**

У осіб з цією групою крові виявляються гарячність і неприборканість, творчість, висока здатність до концентрації уваги, нешаблонність у вчинках, гнучкість. Типові генератори ідей

Bloodtype O

**Активний,
допитливий,
доброзичливий**

Сильні, цілеспрямовані особи, в душі лідери, ентузіасти, оптимісти, ділові люди, що процвітають у всіх сферах

Bloodtype AB

**Талановитий,
загадковий, мудрий**

Особи з такою групою крові - лідери і хороші організатори, дипломатичні у відносинах, раціональні у вчинках. Їм властива багата образна уява.

ПЕРЕГЛЯНУТИ ВІДЕО

Склад крові

https://www.youtube.com/watch?v=JlqP0_Rvzmc

Чому кров червона ?

<https://www.youtube.com/watch?v=p4-kWFSouHA>

Крапля крові під мікроскопом

<https://www.youtube.com/watch?v=1AKxgNaZf6w>

1. Групи крові визначаються наявністю в еритроцитах білків – аглютиногенів А та В, а у плазмі аглютининів – α та β .

2. Аглютинація – це склеювання тромбоцитів у грудочки.

3. Під час переливання крові можна не враховувати резус-фактор.

4. Люди з I(0) групою крові теоретично є універсальним реципієнтом.

5. Тромбоцити беруть участь у зсіданні крові.

6. Для зсідання крові потрібен кальцій.

7. При зсіданні крові розчинений білок фібриноген перетворюється на фібрин (нерозчинний білок).

8. Гепарин — речовина, що перешкоджає зсіданню крові.

9. У хворих на гемофілію здатність до зсідання крові збільшена.

10. Гемофілія — спадкова хвороба.

Узагальнення матеріалу

Бесіда:

- В нашому класі навчаються 28 учнів. Чи однакова у нас кров?
- Чи можна переливати кров однієї людини іншій?
- Що враховують при переливання крові?
- Чому може виникнути резус-конфлікт?

Домашнє завдання:

опрацювати параграф 18, 19, повторити 17, вчити термінологію.

Переглянути відео

Тестування <https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=9982019>